

Warszawa, dnia 11 marca 2019 r.

Sygn. akt VI Ka 799/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Ludmiła Tułaczko

protokolant: protokolant sądowy Izabela Frankowicz

przy udziale prokuratora Józefa Gacka

po rozpoznaniu dnia 11 marca 2019 r.

sprawy P. D. syna B. i A. ur. (...) w B.

oskarżonego o przestępstwa z art. 297 § 1 k.k., art. 286 § 1 k.k. oraz

M. J. syna M. i E. ur. (...) w Z.

oskarżonego o przestępstwa z art. 271 § 1 k.k., art. 286 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie

z dnia 16 kwietnia 2018 r. sygn. akt III K 815/17

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę oskarżonych P. D. i M. J. w całości przekazuje Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi- Południe w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI Ka 799/18

UZASADNIENIE

P. D. został oskarżony o to, że:

1. W dniu 16 sierpnia 2016 roku za pośrednictwem firmy (...) przedłożył w oddziale (...) S.A. w W. przy ul. (...) w celu uzyskania kredytu na miarę nierzetelne i stwierdzające nieprawdę zaświadczenie o swoim zatrudnieniu i zarobkach z firmy (...) sp. z o.o. stwierdzające nieprawdę co do faktu bycia faktycznie zatrudnionym w/w firmie na umowę o pracę i co do uzyskiwanych dochodów z tytułu zatrudnienia, które to okoliczności miały istotne znaczenie dla uzyskania kredytu i oceny zdolności kredytowej, tj. o czyn z art. 297 § 1 k.k.

2. W dniu 23 sierpnia 2016 roku w oddziale (...) S.A. w W. przy ul. (...) działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z M. J. doprowadził w/w bank do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 20 000 zł w ten sposób, że przedłożył nierzetelne i stwierdzające nieprawdę zaświadczenie o zatrudnieniu i zarobkach z firmy (...) sp. z o.o. stwierdzające nieprawdę co do faktu bycia faktycznie zatrudnionym w/w firmie na umowę o pracę i co do uzyskiwanych dochodów z tytułu zatrudnienia, wprowadzając jednocześnie w/w bank w błąd co do posiadania zdolności kredytowej oraz osoby dla której miały być przeznaczone środki z kredytu oraz faktu zatrudnienia na umowę o pracę, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.

M. J. został oskarżony o to, że:

1. W dniu 10 sierpnia 2016 roku w n/n miejscu we W. będąc osobą uprawnioną do wystawienia dokumentu poświadczyl nieprawdę co do okoliczności mających znaczenie prawne w ten sposób, że wystawił dla P. D. nierzetelne i stwierdzające nieprawdę zaświadczenie o jego zatrudnieniu na umowę o pracę w firmie (...), mając świadomość, że w/w nie był zatrudniony na taką umowę w jego firmie i nigdy nie został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych, tj. o czyn z art. 271 § 1 k.k.

2. W dniu 23 sierpnia 2016 roku w oddziale (...) S.A. w W. przy ul. (...) działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z P. D. oraz działając w celu uzyskania kredytu doprowadził w/w bank do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 20 000 złotych w ten sposób, że nakreślił na dane w/w kredytobiorcy nierzetelne i stwierdzające nieprawdę zaświadczenie o jego zatrudnieniu i zarobkach z firmy (...) sp. z o.o. stwierdzające nieprawdę co do faktycznego zatrudnienia w/w na umowę o pracę i co do uzyskiwanych przez niego dochodów z tytułu zatrudnienia, wprowadzając jednocześnie w/w bank w błąd co do posiadania zdolności kredytowej przez P. D. oraz osoby dla której miały być przeznaczone środki z kredytu, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy z dnia 16 kwietnia 2018 roku, sygn. akt III K 815/18 P. D. został uniewinniony od popełnienia zarzucanych mu przestępstw, natomiast M. J. został uznany winnym popełnienia mu aktem oskarżenia przestępstwa z art. 271 § 1 k.k. (pkt 1a/o) oraz winnym popełnienia przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. (w ramach zarzucanego w pkt. 2 a/o przestępstwa z art. 286 § 1 k.k.) i wymierzył mu karę: 4 miesiące pozbawienia wolności za 1 czyn oraz karę 6 miesięcy pozbawienia wolności za 2 czyn jak również karę łączną 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres próby 2 lat oraz obowiązek wymieniony w art. 72 § 1 pkt 1 k.k. w postaci informowania Sądu o przebiegu okresu próby i zwolnił go z kosztów postępowania.

Powyższy wyrok został w całości zaskarżony przez Prokuraturę Rejonową Warszawa Praga – Południe w Warszawie, na podstawie art. 425 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 444 k.p.k., na niekorzyść oskarżonych P. D. oraz M. J..

Oskarżyciel, na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 § 2 i 3 k.p.k. zarzucił wyrokowi:

1. Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego tezę, a polegający na niesłusznym przyjęciu, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy przy dokonaniu prawidłowej jego oceny, rozpatrywany w kontekście zachowania oskarżonych w materii wyczerpania przez nich obu znamion czynów zabronionych określonych w art. 286 § 1 k.k. nie daje podstaw do przypisania im winy i skazania za zarzucane przestępstwa, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego prowadzi do odmiennych wniosków, podobnie jak popełnienie czynu zabronionego z art. 297 § 1 k.k. przez P. D.

2. Obrazę przepisów postępowania, tj. art. 2 § 1 pkt 1-3 i § 2, art. 4, art. 5 §2, art. 7, 9 i 167 k.p.k. oraz art. 366 § 1 k.p.k. mającą wpływ na treść orzeczenia, a polegającą na:

a. Błędnej interpretacji znamion przestępstwa oszustwa w następstwie błędnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i nieuwzględnienie prawnie chronionych interesów pokrzywdzonego banku

b. Nieuwzględnienie przez Sąd wszystkich okoliczności przemawiających na niekorzyść oskarżonych

c. Nieprzeprowadzenie wszystkich dowodów w sprawie mających na celu wyeliminowanie wątpliwości Sądu co do wyczerpania przez oskarżonych znamion czynów zabronionych przypisanych im aktem oskarżenia

d. Dokonaniu przez Sąd ustalenia faktów i oceny materiału dowodowego w sposób wybiórczy i dowolny, pominięciu dowodów niekorzystnych dla takiego stanowiska, przekraczając jednocześnie zasadę swobodnej oceny dowodów co skutkowało uniewinnieniem obojga oskarżonych od popełnienia zarzucanych im przestępstw z art. 286 § 1 k.k. oraz P. D. z art. 297 § 1 k.k.

e. Nieprzeprowadzenie wbrew wskazaniom art. 9 i 167 k.p.k. wszystkich koniecznych dowodów na rozprawie i występujących pomiędzy nimi rozbieżności w następstwie czego nie zostały wyjaśnione wszystkie istotne okoliczności sprawy.

3. W konsekwencji, na zasadzie art. 427 § 1 k.p.k. i art. 437 § 2 k.p.k. prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora zasługuje na uwzględnienie w całości.

Sąd I instancji uniewinnił P. D. od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa z art. 297 § 1 k.k., uznając że oskarżony nie miał świadomości, że przedstawiane przez niego zaświadczenie jest nieprawdziwe oraz że nie został zarejestrowany i zgłoszony do ubezpieczenia przez swojego pracodawcę. W ocenie tutejszego Sądu, taki sposób argumentacji nie jest przekonujący.

Oceniając dokumenty zgromadzone a aktach sprawy, Sąd I instancji nie zwrócił uwagi i nie zauważył, że zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 10.08.2016r. (k-20) podpisane również przez P. D. zawiera błędy co do:

1. okresu zawarcia umowy, gdyż na zaświadczeniu wskazano, że P. D. jest zatrudniony od stycznia 2016 r. podczas, gdy był zatrudniony od lutego 2016 r.

2. wartości wypłacanego wynagrodzenia, które było oparte wyłącznie na dokumentach o wątpliwej wiarygodności, ale było również niezgodne z wartościami wskazanymi w tych dokumentach, co słusznie podniósł oskarżyciel w apelacji (str. 6)

Dodatkowo, zaświadczenie to jest niespójne z deklaracją PIT-11. (k-76)

Odnosząc się natomiast do zarzutu obrazy prawa materialnego- art. 286 § 1 k.k. należy wskazać, że przestępstwo to polega na doprowadzeniu do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Za takie rozporządzenie należy również uznać sytuację, w której gdyby bank udzielający kredytu wiedział, że wystawione przez M. J. zaświadczenie o zatrudnieniu nie pokrywa się z rzeczywistością (a takich ustaleń dokonał Sąd I instancji skazując M. J. za czyn z art. 271 § 1 k.k.) to niewątpliwie P. D. i M. J. nie uzyskaliby kredytu, a pokrzywdzony bank by go nie udzielił. Wprowadzenie w błąd niekoniecznie musi dotyczyć zamiaru uzyskania pożyczki, ale też posiadanych przez pożyczkobiorcę realnych możliwości spłaty zaciągniętego zobowiązania i możliwości jego spłaty w określonym w umowie terminie, zaś sam zamiar popełnienia przestępstwa należy badać w dacie zaciągania zobowiązania. Również fakt, że oskarżony P. D. obecnie spłaca zobowiązanie, pozostaje bez wpływu na znamiona przestępstwa oszustwa, skoro wpłaty dokonywane są nieregularnie i dzięki wsparciu rodziny.

Przechodząc natomiast do oceny toku rozumowania Sądu I instancji w odniesieniu do oskarżonego M. J., należy wskazać, że Sąd uznał go za winnego wystawienia nierzetelnego zaświadczenia o zatrudnieniu, a oskarżonego P. D. uniewinnił od zarzutu posłużenia się tym dokumentem, chociaż obydwaj oskarżeni go podpisali, a skoro tak to obydwaj musieli wiedzieć, że P. D. nie jest zatrudniony w firmie (...), a przynajmniej nie w tym okresie i nie uzyskuje zarobków wskazanych w zaświadczeniu wystawionym dla banku. Ocena zachowania obu oskarżonych w kontekście zarzutu z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. zgodnie z logicznym tokiem rozumowania powinna być spójna gdyż czyny oskarżonych nawzajem się uzupełniają pozostając w związku przyczynowo - skutkowym.

Należy się zastanowić i rozważyć czy dokumenty przedstawione przez oskarżonych są wiarygodne, czy też zostały sporządzone na potrzeby postępowania karnego. W związku z powyższym, w ocenie Sądu odwoławczego należy w toku postępowania ponownego :

1. zwrócić się do oskarżonego M. J. o przedstawienie oryginałów dokumentów dotyczących wynagrodzenia przedstawionych przez oskarżonego P. D.;
2. ustalić nazwisko księgowej o imieniu S. i przesłuchać ją w charakterze świadka na okoliczność:
 - a. czy P. D. faktycznie pracował dla M. J., w jakim charakterze i w jakim czasie,
 - b. czy sporządzała ona listy płac, na których widniał wypłaty wynagrodzenia dla P. D. oraz w jakiej wysokości,
3. zwrócić się do ZUS po informacje czy M. J. zgłaszał siebie lub innych ewentualnych pracowników oprócz P. D., na potrzeby ubezpieczeń co przeczyłoby tezie, że P. D. nie został zgłoszony omyłkowo, a wskazywałoby, że nie był on pracownikiem M. J.,
4. jeżeli będzie to możliwe, dokonać analizy fizykochemicznej oryginalnych dokumentów księgowych w celu ustalenia, czy umowy o pracę zostały sporządzone w datach w nich wskazanych czy też w innym terminie , co wykluczałoby ich rzetelność,
5. dokonać analizy całokształtu zebranego materiału dowodowego pod kątem czy błędy i nieścisłości w zgromadzonych dokumentach nie wskazują, że zostały one sporządzone wyłącznie na potrzeby uzyskania kredytu i prowadzonego postępowania karnego, albowiem mając na uwadze wspólne działanie oskarżonych w celu uzyskania kredytu, w ocenie Sądu odwoławczego istnieją poważne wątpliwości, czy przedstawione dokumenty pokrywają się z prawdą.